

4.12. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського НАПН України

Директор бібліотеки — Лариса Дмитрівна Березівська, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України.

**Директор бібліотеки член-кореспондент
НАПН України Л.Д. Березівська**

Державну науково-педагогічну бібліотеку України імені В. О. Сухомлинського (далі — ДНПБ України) засновано 30 жовтня 1999 р. відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 2018 «Про створення Державної науково-педагогічної бібліотеки України» унаслідок об'єднання двох спеціальних педагогічних бібліотек: наукової бібліотеки Інституту педагогіки НАПН України та Центральної освітянської бібліотеки Міністерства освіти України. Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України № 664-р від 5 листопада 2003 р. бібліотеці було присвоєно ім'я Василя Олександровича Сухомлинського. ДНПБ України є науково-дослідною установою в складі НАПН України, що позитивно вирізняє її серед інших книгозбірень.

Першим директором бібліотеки постановою Президії АПН України від 17 листопада 1999 р. було призначено кандидата історичних наук П. І. Рогову. Із 22 січня 2015 р. відповідно до постанови Президії НАПН України ДНПБ України очолює доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України Л. Д. Березівська.

Структуру бібліотеки сформовано відповідно до основних напрямів її діяльності. Нині в ній функціонує вісім наукових підрозділів: комплектування та наукового опрацювання документів, наукової організації та зберігання фонду, науково-документного забезпечення та соціокультурної діяльності, наукової інформаційно-бібліографічної діяльності, науково-методичного забезпечення діяльності мережі освітянських бібліотек, науково-технічного забезпечення та впровадження комп'ютерних технологій, наукової реферативної та аналітичної інформації у сфері освіти, історії освіти. Загальна чисельність наукових працівників бібліотеки — 60, бібліотечних — 19.

Універсальний книжковий фонд ДНПБ України налічує близько 600 тис. документів на традиційних й електронних носіях. Особлива частина фонду (28081 документ) — це рідкісні видання, документи психологічного, педагогічного та історико-культурного напрямку XVII — початку XX ст., що сформовані в тематичні зібрання та колекції: «Педагогіка», «Психологія», «Шкільні підручники і посібники», «Періодичні видання 1807–1917 рр.», «Видання XVII — початку XX ст. іноземними мовами». Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 1709 від 19 грудня 2001 р. видання 1850–1917 рр. віднесено до національного культурного надбання України.

В установі функціонують: загальний читальний зал, дисертаційний читальний зал, кабінет бібліотекознавства, читальний зал Фонду В. О. Сухомлинського, медіацентр,

персональний та міжбібліотечний абонемент. У 2016 р. із метою розкриття та популяризації наукового об'єкта, що становить національне надбання, створено кімнату-музей рідкісної книги як творчу лабораторію, де здійснюється науково-дослідна, культурно-освітня та виставково-експозиційна діяльність.

Метою діяльності бібліотеки як наукової установи загальнодержавного рівня та спеціальної книгозбірні є проведення наукових досліджень із питань галузевого бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, інформаційної діяльності, педагогічного джерелознавства й біографістики, історії освіти для науково-інформаційного забезпечення та сприяння здійсненню наукових досліджень у галузі наук про освіту, педагогіки, психології, упровадженню досягнень науки, перспективного досвіду в практику роботи закладів освіти та їх структурних підрозділів — бібліотек; координація та науково-методичне забезпечення мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України відповідно до Положення про мережу освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та АПН України, затвердженого спільним наказом від 30 травня 2003 р. №334/31, а також підвищення професійного, духовного й культурного рівня педагогічних і науково-педагогічних, наукових працівників, здобувачів освіти та інших категорій користувачів.

Актуальність наукових досліджень, які здійснює бібліотека, зумовлена потребою розроблення інноваційних підходів до формування інформаційних ресурсів, способів надання доступу до них відповідно до нової парадигми освіти, обґрунтування розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення освіти в Україні, розбудови сучасної моделі бібліотеки, яка відповідала б викликам часу.

Співробітниками ДНПБ України розроблено теоретико-методологічні й організаційні засади системи науково-інформаційного забезпечення освіти України. Одержані наукові результати відображено в опублікованих понад 600 наукових працях (монографії, словники, методичні рекомендації, практичні посібники, оглядові та довідкові видання, аналітичні й реферативні матеріали, статті). Результати науково-дослідної роботи апробуються під час участі науковців у науково-практичних заходах різного рівня.

Із метою інформаційного забезпечення фахівців освітянської галузі впроваджено двомов-

**Приміщення бібліотеки —
вул. М. Берлінського, 9, м. Київ**

**Колектив ДНПБ України
ім. В.О. Сухомлинського**

Науково-методологічний семінар з історії освіти

ний портал ДНПБ України, на якому представлено її ресурси, інноваційні послуги тощо. Забезпечено надання доступу дистантним користувачам до інтегрованих галузевих інформаційних ресурсів через повнотекстові бібліографічні бази даних, міжбібліотечний абонемент, електронну доставку документів, віртуальну бібліографічну довідку тощо. Новітніми розробками установи також є Науково-педагогічна електронна бібліотека, яка вміщує повнотекстові бази даних: «Книги», «Періодика», «Рідкісні книги», «Галузева реферативна база», «Електронна колекція наукових праць В. О. Сухомлинського», «Бібліотечна справа»; віртуальні інформаційно-бібліографічні ресурси: «Видатні педагоги України та світу», «Педагоги-новатори», «Видатні бібліотекознавці, бібліографознавці, книгознавці та документознавці України та світу». Сформовано галузевий сегмент у загальнодержавній реферативній базі даних «Україніка наукова» та Українському реферативному журналі «Джерело».

Для повноцінного розкриття фонду, галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів розроблено систему науково-інформаційних, культурно-освітніх і художньо-мистецьких заходів (книжкові тематичні й персональні виставки, літературно-музичні композиції, зустрічі з діячами освіти, культури тощо). Активно розвиваються започатковані в 2015 р. науково-практичні проекти: науково-педагогічний лекторій «Інформаційне забезпечення інноваційного розвитку освіти й науки», постійно діючий науково-методологічний семінар «Наукова бібліотека та якість сучасної освіти».

Із метою забезпечення інноваційного розвитку мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України (близько 16 тис. книгозбірень) здійснюється науково-методична робота, а саме: консультативно-методична допомога співробітникам освітянських бібліотек; науково-методичний супровід діяльності книгозбірень мережі; підвищення кваліфікації фахівців освітянських бібліотек; організація діяльності кабінету бібліотекознавства; координація й корпоративна співпраця освітянських бібліотек МОН України та НАПН України. З огляду на це розроблено нормативно-інструктивну базу для забезпечення діяльності зазначеної мережі.

ДНПБ України бере активну участь у виконанні Програми спільної діяльності МОН України та НАПН України, реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

В установі створено електронні наукові періодичні видання: «Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського», довідковий бюлетень

«Аналітичний вісник у сфері освіти й науки», започатковано «Науково-педагогічні студії».

Книгозбірня співпрацює з освітянськими й іншими бібліотеками, науковими установами НАПН України, Педагогічним музеєм України, навчальними закладами, громадськими організаціями тощо, спільно з якими організовує й проводить науково-практичні заходи, створює інформаційні ресурси.

ДНПБ України здійснює й міжнародне співробітництво. Її фахівці є членами міжнародних наукових організацій, беруть участь у міжнародному проекті створення Європейської цифрової бібліотеки «Europeana», проведенні спільних культурно-освітніх заходів з іноземними представництвами в Україні, міжнародному книгообміні. Установа надає тестовий доступ до наукометричних баз даних (Polpred.com., Bio One (2015 р.), Pediatric Neurology Briefs (2015 р.), Edward Elgar Journals and Development Studies Ebooks (2016 р.), баз даних наукометричної платформи Web of Science корпорації Thomson Reuters (2017 р.)). У книгозбірні відкрито Пункт європейської інформації за підтримки програми ЄС Еразмус + (Жан Моне).

Нині пріоритетними напрямками діяльності бібліотеки є: проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень із питань галузевого бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, інформаційної діяльності, педагогічного джерелознавства й біографістики, історії освіти; науково-інформаційне забезпечення розвитку наук про освіту, педагогіки та психології; формування системи інформаційних ресурсів бібліотеки; координування й науково-методичне забезпечення функціонування мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України; розвиток соціокультурної діяльності, просвітницька робота; міжнародне співробітництво.

Зважаючи на виклики сьогодення, входження нашої держави до європейського простору, найголовнішим завданням ДНПБ України є вдосконалення бібліотечно-інформаційного супроводу освіти шляхом побудови інноваційної моделі наукової бібліотеки, яка здатна ефективно забезпечувати сучасні потреби користувачів, володіє потужними базами даних, надає вільний доступ до світових інформаційних мереж і банків даних на основі широкого використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Адреса: вул. М. Берлінського, 9,
м. Київ, 04060.
Тел./факс: + 38 044 2391103,
E-mail: dnpb@i.ua
Web-site: dnpb.gov.ua